

Atsauksmes par Eiropas Parlamenta sniegto ieguldījumu, izstrādājot rezolūciju par ECB 2019. gada pārskatu

ECB viceprezidents 2020. gada 7. maijā īpašā Ekonomikas un monetāro lietu komitejas sēdē iepazīstināja Eiropas Parlamentu ar ECB 2019. gada pārskatu.¹ ECB prezidente 2021. gada 8. februārī piedalījās Eiropas Parlamenta plenārsēdes debatēs par gada pārskatu.² Nākamajā dienā Parlamentā tika pieņemta rezolūcija par ECB 2019. gada pārskatu (turpmāk tekstā – rezolūcija).³

Nosūtot ECB 2020. gada pārskatu Eiropas Parlamentam, ECB sniedz atsauksmes par Eiropas Parlamenta rezolūcijā sniegto ieguldījumu.⁴

1. Monetārā politika

Runājot par rezolūcijā sniegtajām atsaucēm uz ECB monetārās politikas blakusefektiem, ECB uzskata, ka tās pasākumi bijuši ļoti efektīvi, stiprinot tautsaimniecības aktivitāti un nodrošinot cenu stabilitāti vidējā termiņā, vienlaikus mazinot nelabvēlīgus blakusefektus. Īstenotie pasākumi bija nepieciešami un samērīgi, lai mazinātu ilgstoši smago pandēmijas apstākļu radītos nopietnos riskus, kas apdraud cenu stabilitāti, monetārās politikas transmisijas mehānismu un euro zonas ekonomikas perspektīvu.⁵ Īpaši pasākumi, kas īstenoti koronavīrusa (Covid-19) pandēmijas laikā, bija atbilstoši, jo tie palīdzējuši nodrošināt labvēlīgus finansēšanas nosacījumus, kas nepieciešami, lai euro zonas tautsaimniecība atveseļotos un inflācija atgrieztos līmenī, kāds bija pirms pandēmijas. Pašreizējos apstākļos, ko raksturo liela nenoteiktība, tiek vērtēts, ka pieņemtie politikas pasākumi efektīvāk nekā alternatīvie monetārās politikas instrumenti ļāvuši saglabāt nepieciešamos stimulējošos monetārās politikas pasākumus. Turklāt ECB uzskata, ka papildu pasākumu pozitīvā ietekme uz cenu stabilitātes nodrošināšanas uzdevuma izpildi pilnībā atsver jebkādu potenciālo negatīvo ietekmi citās ekonomiskās politikas jomās. ECB pandēmijas apstākļos bijusi iespēja paust iepriekšminēto novērtējumu vairākos publiskos paziņojumos, t.sk. regulārajā viedokļu apmaiņā ar Eiropas Parlamentu.

¹ Sk. ECB [interneta vietni](#).

² Sk. ECB [interneta vietni](#).

³ Pieņemtās rezolūcijas teksts pieejams [Eiropas Parlamenta interneta vietnē](#).

⁴ Šīs atsauksmes neattiecas uz Eiropas Parlamenta rezolūcijā aplūkotajiem jautājumiem saistībā ar banku savienību. Diskusijas par šiem jautājumiem sk. [ECB gada pārskatā par uzraudzības darbību](#). Atsauksmes par rezolūciju saistībā ar banku savienību tiks publicētas vēlāk šā gada laikā.

⁵ Sk. arī ECB prezidentes 2020. gada 29. jūnija [vēstuli](#) Eiropas Parlamenta loceklim Svenam Simonam (*Sven Simon*) par monetāro politiku.

Runājot par rezolūcijā izteikto prasību uzraudzīt ECB aktīvu iegāžu programmu samērīgumu ar tās bilancē iekļautajiem riskiem, ECB piemēro risku pārvaldības sistēmu, kas izstrādāta, lai nodrošinātu tās politikas efektivitāti un lietderību, kā arī aizsargātu Eurosistēmas bilanci. ECB ļoti rūpīgi uzrauga šos riskus un nepārtraukti pārvalda tos, lai nodrošinātu, ka to līmenis neapdraud Eurosistēmas bilanci. Piemēram, ECB veic tikai tādu aktīvu iegādes, kuru kredītkvalitāte atbilst specifiskiem atbilstības kritērijiem. Turklāt tā piemēro detalizētu etalonvērtību sadalījumu politiku un nosaka ierobežojumus attiecībā uz iegādāto aktīvu apjomu, lai panāktu diversificēšanu un koordinētu iegāžu izvietojumu atbilstoši jurisdikciju, tirgus segmentu, emitentu un vērtspapīru dalījumam.⁶

Attiecībā uz rezolūcijā minētajiem aktīvu cenu inflācijas riskiem ECB uzskata, ka kopumā tie ir nelieli, lai gan dažos tirgus segmentos bijušas vērojamas potenciālas pārmērīgi augstu cenu pazīmes. Euro zonas valdības obligāciju peļņas likmes ar ECB monetārās politikas atbalstu šobrīd kopumā atbilst līmenim, kāds bija pirms pandēmijas uzliesmojuma. Euro zonas akciju tirgi un uzņēmumu obligāciju cenas arī būtiski atveseļojušās; kapitāla vērtspapīru cenas gandrīz sasniegušas līmeni, kāds bija pirms pandēmijas, un uzņēmumu obligāciju procentu likmju starpības atrodas līmenī, kāds bija pirms pandēmijas, vai nedaudz pārsniedz to. Tomēr kopumā euro zonas finanšu aktīvu riska novērtējums nešķiet pārmērīgi augsts, jo pēc vēsturiskiem standartiem risks nav novērtēts pārāk zemu. ECB arī turpina ļoti rūpīgi monitorēt norises euro zonas finanšu tirgos, ciktāl tās ietekmē labvēlīgo finansēšanas nosacījumu raitu transmisiju visās euro zonas valstīs.⁷

Runājot par mājokļu cenu kāpumu, ECB norāda, ka pēdējos gados dažu valstu mājokļu nekustamo īpašumu tirgos parādījušies ievainojamības faktori. Lai gan ECB rūpīgi monitorē šīs norises, ja palielinātos bažas par ievainojamības faktoriem, vispirms rīkoties vajadzētu citiem politikas veidotājiem. Virkne euro zonas valstu jau tik tiešām pieņēmušas pasākumus, lai mazinātu riskus, ko rada mājokļu nekustamā īpašumu tirgi. ESRK kopš 2016. gada nākusi klajā ar brīdinājumiem attiecībā uz norisēm mājokļu nekustamo īpašumu tirgos. ESRK šobrīd vērtē atbilstību šiem ieteikumiem, kā arī to efektivitāti.⁸

Runājot par rezolūcijā sniegto atsauci uz resursu iespējamu nepareizu sadali, ECB uzskata, ka tās monetārās politikas pasākumi palīdzējuši novērst dziļāku un ilgāku tautsaimniecības lejupslīdi Covid-19 krīzes laikā, kā rezultātā strukturāli stabili uzņēmumi kļūtu ļoti neienesīgi un tādējādi ilgtermiņā nebūtu dzīvotspējīgi. Būtiski būs nodrošināt, ka atbalsta pasākumi, īpaši attiecībā uz fiskālo politiku, ir īslaicīgi un mērķtiecīgāki, lai mazinātu nepareizas resursu sadales riskus ilgtermiņā pēc tam, kad Covid-19 krīzes sekas būs mazinājušās. Turklāt, ir būtiski, lai nepieciešamības gadījumā maksātspējas procedūras darbotos efektīvi, ļaujot

⁶ Stikāka informācija par to, kā ar atbilstošu regulējumu tiek mazināti ar PĀAIP un AIP saistītie finanšu riski, pieejama ECB 2020. gada pārskata 2.3. sadaļā.

⁷ Konkrēti runājot, riska prēmiju līmenis euro zonas akciju tirgos nav pārāk zems, un arī uzņēmumu obligāciju tirgos nav vērojamas būtiskas pārmērīga riska uzņemšanās pazīmes.

⁸ 2019. gada vidū četras euro zonas valstis saņēma konkrētus ieteikumus, kas jārisina ar makroprudenciālās politikas palīdzību. Vēl divas euro zonas valstis saņēma brīdinājumus. ESRK savā novērtējumā ņēma vērā ne vien cenu pārmaiņas, bet arī majsaimniecību parāda līmeni, hipotekārās kredīvēšanas dinamiku un kredīvēšanas nosacījumu stingrības mazināšanos.

uzņēmumiem, kuru uzņēmējdarbības modelis nav dzīvotspējīgs, atstāt tirgu, un uzlabojot ienākumus nenesošu kredītu atgūšanas efektivitāti. Tas arī varētu palīdzēt uzlabot banku finansējuma nosacījumus un mudināt bankas laika gaitā novirzīt finansējumu produktīvākiem uzņēmumiem un darba ņēmējiem.⁹

Attiecībā uz rezolūcijā pausto aicinājumu pārbaudīt ECB pasākumu ietekmi uz labumu sadali, ECB norāda uz vairākiem pētījumiem, ko tā veikusi šajā jomā.¹⁰

Kopumā šī analīze liecina, ka ECB stimulējošie monetārās politikas pasākumi palīdzējuši mazināt ienākumu nevienlīdzību vidējā termiņā, jo tie atbalsta nodarbinātību, kas parasti īpaši labvēlīgi ietekmē māsaimniecības ar zemu ienākumu līmeni. Runājot īpaši par ECB aktīvu iegādes programmu ietekmi uz ekonomisko nevienlīdzību, pieejamā informācija rāda, ka, lai gan akciju cenu pieaugums palielina ekonomisko nevienlīdzību, šo kāpumu lielā mērā kompensē paralēlais mājokļu cenu kāpums, jo mājokļu īpašumtiesības ir diezgan vienmērīgi sadalītas starp euro zonas māsaimniecībām un veido aptuveni 75% no kopējiem māsaimniecību aktīviem.

2. Inflācijas mērīšana

Runājot par rezolūcijā minēto inflācijas mērīšanu un SPCI koncepciju, ECB norāda, ka inflācijas mērīšanas jautājumi un mājokļu izdevumu reprezentatīvs atspoguļojums SPCI tiek vērtēts ECB stratēģijas izvērtējuma kontekstā. Pašlaik SPCI tikai daļēji atspoguļo mājokļu izmaksas. Īres maksa veido aptuveni 6.5% no izdevumiem, kas ietverti euro zonas SPCI, un īpašnieka apdzīvotu mājokļu izmaksas ietver tikai uzturēšanas un nelielu remontdarbu izmaksas, kā arī citas ekspluatācijas izmaksas.¹¹ Pārējās īpašnieka apdzīvotu mājokļu izdevumu daļas, īpaši māsaimniecību izmaksas saistībā ar īpašumā esošo mājokli, šobrīd nav ietvertas SPCI, neraugoties uz to, ka 2019. gadā vairāk nekā 65% euro zonas māsaimniecību piederēja to galvenā dzīvesvieta. ECB atbalsta īpašnieka apdzīvotu mājokļu cenu indeksa iekļaušanu SPCI ar nosacījumu, ka ar to saistītās tehniskās problēmas ir atrisināmas un nav ietekmēts uzsvars uz māsaimniecību patēriņa izdevumiem un apkopojuma ticamība.

Saskaņā ar eksperimentāliem aprēķiniem, koriģēti inflācijas rādītāji, kuros lielāks svēruma piešķirts mājokļu izmaksām, šobrīd joprojām nedaudz pārsniegtu gada SPCI gada inflāciju. Provizoriskas aplēses liecina, ka atšķirība

⁹ Sk., piemēram, Masuch, K., Anderton, R., Setzer, R. and Benalal, N. (eds, *Structural policies in the euro area* ("Struktūrpolitika euro zonā"), *Occasional Paper Series*, Nr. 210, ECB, Frankfurte pie Mainas, 2018. gada jūnijs.

¹⁰ Sk., piemēram, Dossche, M, Slačálek, J. and Wolswijk, G., *Monetary policy and inequality* ("Monetārā politika un nevienlīdzība"), *Economic Bulletin*; Nr. 2, ECB, Frankfurte pie Mainas, 2021. gada marts; Hauptmeier, S., Holm-Hadulla, F. and Nikalaxi, K., *Monetary Policy and regional inequality* ("Monetārā politika un reģionālā nevienlīdzība"), *Working Paper Series*, Nr. 2385, ECB, Frankfurte pie Mainas, 2020. gada marts; Lenza, M. and Slacalek, J., *How Does Monetary Policy Affect Income and Wealth Inequality? Evidence from Quantitative Easing in the Euro Area* ("Kā monetārā politika ietekmē ienākumu un bagātības nevienlīdzību? Pierādījumi, ko sniedz kvantitatīvā stimulēšana euro zonā"), *Working Paper Series*, Nr. 2190, ECB, Frankfurte pie Mainas, 2018. gada oktobris.

¹¹ Ekspluatācijas izmaksas veido izdevumi par apkuri, elektroenerģiju, ūdensapgādi un atkritumu izvešanu un kanalizāciju.

starp koriģētiem un faktiskajiem SPCI rādītājiem 2020. gada 3. ceturksnī būtu no 0.1 līdz 0.3 procentu punktiem. Vienlaikus pagātnē šādu korekciju rezultātā inflācija būtu zemāka (negatīva atšķirība) atkarībā no mājokļu cenu cikla stāvokļa.¹²

Īpašnieka apdzīvotu mājokļu iekļaušanas SPCI sekas rūpīgi jāizvērtē pirms galīgā lēmuma pieņemšanas. ECB stratēģijas izvērtēšanas ietvaros tiek apsvērtas Īpašnieka apdzīvotu mājokļu izmaksu mērīšanas alternatīvas un to priekšrocības un trūkumi salīdzinājumā ar pašreizējo SPCI regulējumu. Rezultāti tiks paziņoti stratēģijas izvērtēšanas beigās, kas plānotas 2021. gada 2. pusgadā. Visbeidzot, Eiropas Parlamentam un Eiropas Savienības Padomei pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma (pēc *Eurostat* un ES dalībvalstu statistikas biroju veiktā sagatavošanās darba) jāpieņem lēmums par to, kā SPCI kontekstā vislabāk izmantot īpašnieka apdzīvotu mājokļu izmaksas. ECB savu viedokli paudīs stratēģijas izvērtēšanas beigās un ir gatava sadarbībai ar attiecīgajām ieinteresētajām personām iespējamajiem papildu pasākumiem.

3. Klimata pārmaiņas

Runājot par rezolūcijā paustajām norādēm uz pasākumiem, kas veikti saistībā ar klimata pārmaiņām, ECB norāda, ka, rīkojoties savu pilnvaru robežās, tā 2020. gadā turpinājusi kāpināt iesaisti ar klimata pārmaiņām saistītu jautājumu risināšanā. Nesen izveidotais iekšējais klimata pārmaiņu centrs, kura izveidi arī atbalsta Parlamenta rezolūcija, palīdzēs turpmāk izmantot iekšējās zināšanas un veidot ECB klimata programmu.¹³

Runājot par ieteikumu ECB pieskaņot savu nodrošinājuma sistēmu riskiem, kas saistīti ar klimata pārmaiņām, ECB norāda, ka tā sākusi iekļaut ar klimata pārmaiņām saistītos risku apsvērumus monetārās politikas īstenošanas regulējumā un apsver turpmākus pasākumus stratēģijas izvērtēšanas kontekstā. ECB regulāri novērtē ar klimata pārmaiņām saistītus finanšu jaunievedumus attiecībā uz nodrošinājuma atbilstības principiem un kritērijiem. ECB 2020. gada septembrī paziņoja ka, sākot ar 2021. gada janvāri, noteiktas ilgtspējai piesaistītās obligācijas tiks pieņemtas kā nodrošinājums, kā arī tiks pieņemtas tās aktīvu iegādēs.¹⁴ Notiek iekšējais darbs, lai nodrošinātu labāku izpratni par klimata pārmaiņu ietekmi un ar to saistīto politiku attiecībā uz tautsaimniecību, kredītu izsniegšanu un monetārās politikas transmisiju, t.sk. attiecībā uz nodrošinājuma sistēmu. Attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar klimata pārmaiņām, ECB novērtē iespējamus veidus, kā uzlabot risku pārvaldības spējas saistībā ar Eurosistēmas bilanci.

ECB piekrīt, ka finanšu tirgiem ir būtiski labāk izprast un noteikt cenu ar klimata pārmaiņām saistītajiem riskiem, kas attiecas uz finanšu aktīviem.

¹² Detalizētu diskusiju sk. [Assessing the impact of housing costs on HICP inflation](#) ("Mājokļa izmaksu ietekmes uz SPCI inflāciju novērtējums"), *Economic Bulletin*, Nr. 8, ECB, 2016. gads.

¹³ Sk. ECB 2021. gada 25. janvāra [paziņojumu preseī](#) "ECB izveido klimata pārmaiņu centru".

¹⁴ Sk. ECB 2020. gada 22. septembra [paziņojumu preseī](#) "ECB pieņemts ilgtspējai piesaistītās obligācijas kā nodrošinājumu".

Nepieciešama plašāka un labāka informācijas atklāšana, lai pilnībā novērstu pašreizējo informācijas trūkumu. ECB atbalsta šajā sakarā notiekošās iniciatīvas, ko izraisa ES rīcības plāns ilgtspējīgai finansēšanai. ECB šobrīd veic izpēti par turpmākām iespējām veicināt uzlabotu informācijas atklāšanu, lai vairotu vispārējo izpratni par klimata pārmaiņu un vides riskiem un uzlabotu cenu noteikšanu tirgos. Šajā sakarā Eurosistēma 2021. gada 4. februārī paziņoja par tās mērķi nākamo divu gadu laikā uzsākt ikgadēju ar klimata pārmaiņām saistītas informācijas atklāšanu par tās ar monetāro politiku nesaistītajiem euro denominētajiem portfeļiem.¹⁵ Tomēr jāņem vērā, ka nevar sagaidīt, lai uzlabota informācijas atklāšana pati par sevi atrisinātu ar klimata pārmaiņām saistīto finanšu risku nepareizas novērtēšanas problēmu; tam būs nepieciešama citu politikas jomu rīcība, proti, efektīvs oglekļa emisiju cenu noteikšanas mehānisms, lai internalizētu vides ietekmi.

ECB turklāt veikusi būtiskus pasākumus, lai savos ar monetāro politiku nesaistītajos portfeļos, t.sk. pašu kapitāla un pensiju fondu portfeļos, iekļautu vides standartus. ECB palielināja zaļo obligāciju īpatsvaru pašu kapitāla portfelī un tas šobrīd sasniedz 3.5% (2020. gada janvārī – 0.5%)¹⁶; nākamajos gados šo īpatsvaru plānots turpināt palielināt.¹⁷ Attiecībā uz pensiju fondu portfeļiem ECB īsteno plašu sociāli atbildīgu ieguldījumu politiku, pamatojoties uz selektīvās izslēgšanas un balsošanas pilnvarojuma pamatnostādņēm, kurās iekļauti vides, sociālie un pārvaldības standarti. ECB 2020. gadā visi tradicionālie kapitāla vērtspapīru etalonindeksi, kuriem sekoja pensiju fonda portfelis, tika aizstāti ar to mazoglekļa ekvivalentiem, kas ievērojami samazināja kapitāla vērtspapīru aktīvu kategoriju oglekļa pēdu. Turpmāk ECB mērķis ir izpētīt jaunizstrādāto mazoglekļa fiksēta ienākuma etalonindeksu iespējamo piemērošanu arī dažām sava pensiju fonda portfeļa fiksēta ienākuma aktīvu kategorijām.

Attiecībā uz rezolūcijā pausto aicinājumu īstenot proaktīvu un kvalitatīvu riska pārvaldības pieeju, kurā integrēti ar klimata pārmaiņām saistīti sistēmiskie riski, ECB finanšu stabilitātes un banku uzraudzības funkcija jau veikusi būtiskus pasākumus. ECB jau laikus konstatēja klimata pārmaiņu izraisīto finanšu stabilitātes risku potenciālo sistēmisko nozīmīgumu.¹⁸ Ņemot vērā minēto, ECB veikusi konkrētus pasākumus, lai stiprinātu klimata risku nozīmi, veicot gan finanšu stabilitātes monitorēšanu, gan banku uzraudzību. Runājot par finanšu stabilitātes monitorēšanu, ECB tajā integrē klimata riskus, izstrādājot mūsdienīgu monitoringa regulējumu (tas tika aprakstīts Eurosistēmas un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas

¹⁵ Sk. ECB 2021. gada 4. februāra [paziņojumu preseī](#) "Eurosistēma vienojas par kopējo nostāju attiecībā uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem ar monetāro politiku nesaistītos portfeļos saistībā ar klimata pārmaiņām".

¹⁶ ECB pašu kapitāla portfelī ietilpst tās apmaksātais kapitāls, vispārējo rezervju fonds un uzkrājumi finanšu riskiem.

¹⁷ Sk. ECB 2021. gada 25. janvāra [paziņojumu preseī](#) "ECB veiks ieguldījumus Starptautisko norēķinu bankas zaļo obligāciju fondā".

¹⁸ Sk. arī ECB analīzi, īpaši [Climate change and financial stability](#) ("Klimata pārmaiņas un finanšu stabilitāte"), *Financial Stability Review*, ECB, 2019. gada maijs; [Euro area banks' sensitivity to corporate decarbonisation](#) ("Euro zonas banku jutīgums pret uzņēmumu dekarbonizāciju"), *Financial Stability Review*, ECB, 2020. gada maijs.

nesenajā kopīgajā pārskatā¹⁹) un integrējot klimata riskus stresa testēšanas sistēmā kopā ar ECB banku uzraudzības funkciju. Attiecībā uz individuālo banku uzraudzību ECB banku uzraudzības jomā jau spērusi nozīmīgus soļus, lai uzlabotu banku informētību un gatavību pārvaldīt klimata riskus. Īpaši jāatzīmē publicētie norādījumi par klimata pārmaiņu un vides riskiem²⁰, kuros skaidrots, kā atbilstoši gaidām jānodrošina droša un pamatota šo risku pārvaldība un caurredzama informācijas atklāšana pašreizējā prudenciālā regulējuma ietvaros. Tiek sagaidīts, ka iestādes savā risku pārvaldības sistēmā iekļauj ar klimata pārmaiņām saistītos riskus kā noteicošos faktoros esošajās risku kategorijās. Saskaņā ar rezolūcijā minēto pieeju tiek sagaidīts, ka iestāžu pieejai, pārvaldot klimata pārmaiņu un vides riskus un atklājot par tiem informāciju, jābūt visaptverošai, stratēģiskai un uz nākotni vērstai.

Runājot par rezolūcijā pausto aicinājumu pārbaudīt banku sektora atbilstību Parīzes nolīgumam, ECB atgādina par vērienīgajiem pasākumiem gan finanšu stabilitātes, gan uzraudzības pasākumu jomā. ECB 2020. gadā uzsāka darbu pie lejupvērstā klimata pārmaiņu stresa testa izstrādes, kura pamatā ir ļoti detalizēta informācija par ieguldījumu fondu un banku riska darījumiem, un kas ietver arī kompromisus starp klimata pārmaiņu fiziskajiem riskiem un visiem riskiem, kuri saistīti ar pāreju uz tautsaimniecību ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Šā plašā testa sākotnējie rezultāti tiks publicēti 2021. gada 1. pusgadā. ECB arī piedalās dažādu ES un starptautisko forumu centienos veikt izpēti attiecībā uz nepieciešamību izstrādāt regulatīvus pasākumus klimata risku novēršanai, kā arī attiecībā uz šādu pasākumu iespējamo uzbūvi. Turklāt, papildus klimata risku rīcības plāna izstrādei un ar to saistītajiem apsekojumiem, ECB banku uzraudzības jomā 2020. gadā publicēja iepriekš minētos ECB norādījumus par klimata pārmaiņu un vides riskiem, kas kopš 2021. gada sākuma iekļauti uzraudzības dialogā ar uzraudzītajām iestādēm. ECB 2022. gadā īstēnos uzraudzības klimata stresa testu. Šī uzraudzības stresa testa rezultāti tiks izmantoti 2022. gada SREP novērtējumā kopā ar rūpīgu novērtējumu par banku atbilstību gaidām, kas izklāstītas ECB norādījumos par klimata pārmaiņu un vides riskiem.

Attiecībā uz turpmākiem centieniem, ar kuriem palielina pētniecības jaudu jautājumos, kas saistīti ar klimata pārmaiņu ietekmi uz finanšu stabilitāti un euro zonu, kā mudināts rezolūcijā, ECB norāda uz pieaugošo analītiskā darba apjomu šajā jomā. ECB 2020. gada novembra "Finanšu Stabilitātes Pārskatā" publicēja pierādījumus, ka, izņemot klimata pārejas finansēšanu, ilgtspējīgu finanšu programma varētu arī pozitīvi ietekmēt euro zonas finanšu integrāciju, jo zaļās obligācijas mazāk ietekmē tendence veikt ieguldījumus tikai attiecīgās valsts tirgū.²¹ Arī Eurosistēma un Eiropas Savienības partneri Eurosistēmas Finanšu stabilitātes komitejas/ESRK konsultatīvās speciālistu komitejas kopīgās Klimata risku projekta

¹⁹ Sk. *Positively green: Measuring climate change risks to financial stability* ("Pozitīvi zaļi: finanšu stabilitāti apdraudošo klimata pārmaiņu risku novērtēšana"), Eiropas Sistēmisko risku kolēģija, 2020. gada jūnijs.

²⁰ Sk. *ECB norādījumus par klimata pārmaiņu un vides riskiem – uzraudzības gaidas attiecībā uz klimata pārmaiņu un vides risku pārvaldību*, ECB, 2020. gada novembris.

²¹ Sk. ECB 2020. gada novembra *"Finanšu stabilitātes pārskatu"*.

grupas kontekstā strādā pie klimata risku analīzes uzlabošanas.²² Eurosistēma stratēģijas izvērtēšanas kontekstā izveidojusi darba plūsmu, kas novērtē klimata pārmaiņu ietekmi uz tautsaimniecības un monetāro politiku; tiks sagatavots arī rīcības plāns, lai uzlabotu Eurosistēmas analītisko kapacitāti nākotnē.

Atzīstot ar klimata pārmaiņām saistīto risku nozīmīgumu un to ietekmi uz centrālo banku pamatfunkcijām, ECB aktīvi darbojas Finanšu sistēmas ekoloģizācijas tīklā, tādējādi palīdzot veicināt raitu pāreju uz tautsaimniecību ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. ECB 2020. gadā pievienojās šā tīkla Vadības komitejai un piedalās visos piecos atsevišķajos darba virzienos, kuros darbojas tīkls (mikroprudenciālā un makroprudenciālā uzraudzība, makrofinansiālais virziens, zaļā finansējuma apjoma palielināšana, trūkstošo datu nodrošināšana un pētniecība).

4. Finanšu stabilitāte

Atbilstoši rezolūcijā paustajam attiecīgajam aicinājumam ECB rūpīgi monitorējusi ar breksitu saistītos ekonomiskos un finanšu sektora riskus.

2021. gada 1. janvārī pārejot uz jauno režīmu, 2021. gada pirmajās nedēļās neīstenojās būtiski finanšu sektora riski – to noteica iestāžu un tirgus dalībnieku veiktie plašie sagatavošanās darbi. ECB pēdējos gados atkārtoti aicinājusi tirgus dalībniekus sagatavoties visiem iespējamajiem sarunu iznākumiem starp Apvienoto Karalisti un ES.²³ ECB atzinīgi novērtē ES un Apvienotās Karalistes vienošanos par tirdzniecības attiecībām, kas palīdzēja mazināt makroekonomiskos riskus un novērst tirgus svārstīgumu pārejas perioda beigās. Apvienotās Karalistes bankas neizmantoja likviditāti palielinošās operācijas euro, ko Anglijas Banka piedāvāja, pamatojoties uz valūtas mijmaiņas līgumu ar ECB. Runājot par banku darbību, pagaidām nav bijuši nozīmīgi pārrāvumi attiecībā uz ES klientu apkalpošanu.²⁴ Runājot par atvasināto instrumentu līgumiem, kuriem nav veikta tīrvērte, ECB konstatēja, ka lielākās ienākošās bankas panākušas būtisku progresu, 2020. gada dažos pēdējos mēnešos pārstrādājot riskam pakļautos līgumus. Eiropas Komisijas apstiprinātais lēmums ar ierobežotu darbības laiku par līdztvērtību Apvienotās

²² Sk. ziņojumu *Positively green: Measuring climate change risks to financial stability* ("Pozitīvi zaļi: finanšu stabilitāti apdraudošo klimata pārmaiņu risku novērtēšana"), Eiropas Sistēmisko risku kolēģija, 2020. gada jūnijs.

²³ Sk., piemēram, ielikumu *Assessing the risks to the euro area financial sector from a disruptive hard Brexit* ("Novērtējums par riskiem, ko euro zonas finanšu sektoram rada postošs "cietais" breksits"), *Financial Stability Review*, ECB, 018. gada novembris; ielikumu *Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK's membership of the EU* ("Euro zonas finanšu sektora risku novērtējums breksita bez vienošanās gadījumā – aktualizēta informācija pēc Apvienotās Karalistes dalības ES pagarināšanas"), *Financial Stability Review*, ECB, 2019. gada maijs; *Financial Stability Review*, ECB, 2020. gada novembris.

²⁴ ECB banku uzraudzības jomā aicināja veikt pietiekamus sagatavošanās darbus un monitorēja tās uzraudzībā esošo banku progresu visa breksita procesa laikā. Sk. piemēram, dažādus rakstus par breksitu ECB "Uzraudzības biļetenā": *Brexit: meeting supervisory expectations* ("Breksits – atbilstība uzraudzības gaidām"), 2019. gada februāris; *Brexit: stepping up preparations* ("Breksits – straujāki sagatavošanās darbi"), 2019. gada augusts; *Brexit: operational risks increases when banks delay action* ("Breksits – darbības riski pieaug, ja bankas nerīkojas laikus"), 2019. gada novembris; *Brexit: time to move to post-Brexit business models* ("Breksits – laiks pāriet uz pēcbreksita uzņēmējdarbības modeļiem"), 2020. gada februāris; *Brexit: banks should prepare for year-end and beyond* ("Breksits – bankām jāgatavojas gada beigām un turpmākajiem notikumiem"), 2020. gada novembris.

Karalistes centrālajiem darījumu partneriem (CDP) kā ārkārtas pasākums palīdzēja novērst finanšu stabilitātes riskus pārejas perioda beigās. ECB turpinās nākamajos mēnešos un gados rūpīgi monitorēt norises un riskus. Ņemot vērā Eiropas Komisijas aicinājumu visiem ES tirgus dalībniekiem samazināt riska darījumus ar centrālajiem darījumu partneriem (CDP) Apvienotajā Karalistē, ECB monitorēs nozares sagatavošanās darbus un palīdzēs Eiropas Komisijai un Eiropas Vērtspapīru un tirgus iestādei nodrošināt ES finanšu stabilitāti šajā jomā.

ECB piekrīt rezolūcijā paustajam, ka straujā izaugsme nebanku finanšu sektorā pasvītīro nepieciešamību uzlabot sektora makroprudenciālo politiku.²⁵

Finanšu tirgus stresa periods 2020. gada martā parādīja, cik būtiski ir stiprināt nebanku finanšu sektora noturību. Nebanku finanšu sektora regulējumu nepieciešams uzlabot, iekļaujot makroprudenciālo perspektīvu. ECB uzskata, ka makroprudenciālajai pieejai jāpapildina esošais regulējums, pievēršot uzmanību atsevišķu iestāžu drošībai un ieguldītāju aizsardzībai, un tai jābūt atbilstošai nebanku ievainojamības faktoriem. ECB atbalsta šo politiku un veicina šo darbu Eiropas līmenī un starptautiskajos forumos, piemēram, Finanšu stabilitātes padomē.

5. Maksājumu pakalpojumi, digitālais euro, kryptoaktīvi un kiberdrošība

Runājot par atsauci rezolūcijā uz pieaugošo skaitu nebanku regulētu struktūrvienību, kuras sagrupētas ap bankām, lai nodrošinātu piekļuvi savai maksājumu sistēmai, ECB norāda, ka to loma maksājumu jomā kļūst arvien nozīmīgāka. Šīs iestādes, piemēram, elektroniskās naudas iestādes, kas minētas Elektroniskās naudas direktīvā²⁶ (EMD 2), un maksājumu iestādes, kas minētas Maksājumu pakalpojumu direktīvā²⁷ (PSD 2), nevar kļūt par atbilstīgiem dalībniekiem saskaņā ar ES Norēķinu galīguma direktīvu²⁸ (SFD). Tādējādi tām liegta tieša piekļuve maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmām, kas noteiktas saskaņā ar šo direktīvu.²⁹ ECB atbalsta elektroniskās naudas iestāžu un maksājumu iestāžu iekļaušanu kā atbilstīgus dalībniekus nākamajā pārstrādātajā SDF redakcijā, lai uzlabotu tiešu pieeju SFD noteiktajām sistēmām, ja šīs iestādes atbilst šo sistēmu (uz risku balstītajiem) pieejas nosacījumiem.

²⁵ Euro zonas nebanku finanšu iestāžu kopējie aktīvi pēdējo desmit gadu laikā gandrīz dubultojusies no 25 trlj. euro 2009. gadā līdz 47 trlj. euro 2020. gada jūnijā, bet to daļa kopējo finanšu sektora aktīvu īpatsvarā palielinājusies no 45% līdz 58%.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra [Direktīva 2009/110/EK](#) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību (OV L 267, 10.10.2009.).

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra [Direktīva \(ES\) 2015/2366](#) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 337, 23.12.2015.).

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija [Direktīva 98/26/EK](#) par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās (OV L 166, 11.06.1998.).

²⁹ Tā rezultātā nebankām ir ierobežota pieeja tikai ar citu iestāžu starpniecību, veidojot vairākus līmeņus, kas varētu būt neefektīvi no operacionālā viedokļa un radīt finanšu riskus nebankām un tām iestādēm, kuras nodrošina netiešo pieeju. Tā kā nepastāv risinājums ES mērogā, dažas dalībvalstis atļāvušas dalību nacionālajā līmenī, tādējādi radot potenciālus likumu konfliktus un nevienlīdzīgu noteikumu problēmu.

Runājot par rezolūcijā pieminētajiem kryptoaktīviem, ECB nepārtraukti monitorē norises kryptoaktīvu tirgū un to ietekmi uz euro zonu un centrālo banku uzdevumiem, kā arī aktīvi piedalās šīs jomas Eiropas un pasaules mēroga regulatīva rakstura pasākumu īstenošanā. Ievērojot principu "līdzīga uzņēmējdarbība, līdzīgi riski, līdzīgas prasības", pēc sabiedriskās apspriešanas, kas notika līdz 2020. gada beigām, šobrīd tiek pabeigts darbs pie uzlabota visaptveroša Eurosistēmas elektronisko maksāšanas līdzekļu, shēmu un procedūru (MLSP) pārraudzības regulējuma.³⁰ ECB turklāt piedalās notiekošajās Eiropas un pasaules iniciatīvās, kas vērstas uz kryptoaktīvu un stabilo kriptomonētu regulējumu, uzraudzību un pārraudzību³¹, lai novērstu riskus, vienlaikus veicinot tehnoloģisko jauninājumu ieguvumus finanšu sektorā. Kas attiecas uz elektroniskās naudas iestāžu, virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēju un citu atbildīgo subjektu uzraudzību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā, ECB atgādina, ka par šā uzdevuma veikšanu atbild valstu kompetentās iestādes.

ECB ir apņēmusies uzturēt atvērtu dialogu ar Eiropas Parlamentu un Eiropas iedzīvotājiem par digitālo euro un atzinīgi novērtē Eiropas Parlamenta atbalstu veiktajai analīzei un sagatavošanās darbiem attiecībā uz digitālo euro. Pēc iepazīstināšanas ar ECB ziņojumu par digitālo euro 2020. gada 12. oktobrī Eiropas Parlamenta ECON komitejas sanāksmē³² ECB apņēmusies rīkot turpmākas diskusijas Parlamentā par šo tematu³³, t.sk. par ECB sabiedriskās apspriešanas par digitālo euro rezultātu. Eurosistēmas darbs ietver digitālā euro potenciālās emisijas nākotnē iespēju un izaicinājumu sabalansētu novērtējumu. Runājot par rezolūcijā paustajām norādēm par piekļuvi ārpus euro zonas, Eurosistēma pašlaik uzskata, ka digitālajam euro jābūt maksāšanas līdzeklim, nevis ieguldījumu veidam. Tādējādi uz ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu piekļuvi jāattiecas konkrētiem nosacījumiem, kuru mērķis ir ierobežot kapitāla plūsmu un valūtas kursu svārstības, vienlaikus nodrošinot euro kā starptautiskā maksāšanas līdzekļa lomu.

Runājot par rezolūcijā paustajiem aicinājumiem pastiprināti uzraudzīt kiberdrošības riskus, ECB norāda uz tās aktīvo dalību Eiropas un pasaules iniciatīvās par kiberdrošības uzlabošanu. ECB nāk klajā ar kiberdrošības pārraudzības gaidām, ko piemēro tās pārraudzībā esošajām finanšu tirgus infrastruktūrām (FTI), ir izstrādājusi pamatprincipus attiecībā uz ētisku datorsistēmu uzlaušanu, ko veic apdraudējuma datu vākšanas nolūkos (TIBER-EU) un vada tirgus virzīto Euro kiberdrošības kolēģiju (ECRB), kuras vadībā notikusi ar kiberdrošību

³⁰ Jaunais regulējums attieksies uz maksājumu shēmām un mehānismiem ar pārvaldības struktūru, kas ļauj nodot vērtību no viena gala lietotāja citam un kuros pamatā esošie elektroniskie maksājumu instrumenti nav denominēti vai finansēti euro, daļēji vai pilnībā nodrošināti ar euro vai atgūstami euro. Sk. arī [Exemption policy for the Eurosystem oversight framework for electronic payment instruments, schemes and arrangements](#) ("Eurosistēmas elektronisko maksāšanas līdzekļu, shēmu un procedūru pārraudzības regulējuma atbrīvojumu politika"), ECB, 2020. gada oktobris.

³¹ Sk., piemēram, Eiropas Centrālās bankas 2021. gada 19. februāra [Atzinumu par priekšlikumu regulai par kryptoaktīvu tirgiem](#) (CON/2021/4).

³² Sk. ECB Valdes locekļa Fabio Panetas (*Fabio Panetta*) ievadrunu [A digital euro for the digital era](#) ("Digitālais euro digitālam laikmetam") Eiropas Parlamenta ECON komitejas sanāksmē 2020. gada 12. oktobrī.

³³ Sk., piemēram, Fabio Panetas 2021. gada 18. janvāra [vēstuli](#) Eiropas Parlamenta loceklei Irēnai Tinalji (*Irene Tinagli*) par ECB sabiedriskās apspriešanas par digitālo euro noslēgšanu.

saistītas sensitīvas informācijas apmaiņa uzticamu dalībnieku starpā (CIISI-EU).³⁴ ECB turpinās pievērst būtisku uzmanību, lai nodrošinātu augstu kiberdrošības līmeni.

Attiecībā uz rezolūcijā paustajiem aicinājumiem darīt zināmus izmeklējumu rezultātus attiecībā uz nesējajiem TARGET2 norēķinu sistēmas tehniskajiem darbības traucējumiem, ECB apņēmusies publicēt galvenos izmeklēšanas rezultātus. ECB 2020. gada 16. novembrī paziņoja par neatkarīgas ārējas TARGET pakalpojumu izvērtēšanas uzsākšanu.³⁵ ECB konstatēs un novērtīs traucējumu galvenos cēloņus un publicēs ārējā izvērtējuma galvenos rezultātus līdz 2021. gada 2. ceturksnim. ECB apņēmusies gūt pareizās atziņas no šiem incidentiem, ievērojot pilnīgu caurredzamību attiecībā uz izmeklēšanas rezultātiem un veicot nepieciešamos pasākumus, lai turpinātu nodrošināt ļoti efektīvas un uzticamas FTI.³⁶

Runājot par rezolūcijā pausto aicinājumu nesamazināt apgrozībā esošo banknošu daudzumu, ECB uzsver, ka apgrozībā tiks saglabātas visu Eiropas sērijas nominālvērtību (no 5 euro līdz 200 euro) banknotes. Apgrozībā esošo banknošu vērtība 2020. gadā palielinājās par aptuveni 11%, t.i. par 142 mljrd. euro – tas ir lielākais apgrozībā esošo banknošu vērtības absolūtais pieaugums kopš to ieviešanas 2002. gadā.³⁷ 2019. gadā visās euro zonas valstīs veiktais maksāšanas paradumu pētījums pierādīja, ka skaidrā nauda joprojām ir noteicošā maksāšanas metode personīgi veiktajiem maza apjoma maksājumiem euro zonā.³⁸ Lai nodrošinātu uzticēšanos euro skaidrajai naudai, ECB turpina darbu pie nākotnes banknošu dizaina, kas ietvers jaunus, modernus pretviltošanas elementus, izpētes un izstrādes.

6. Ekonomikas un monetārā savienība

Runājot par euro starptautisko nozīmi, ECB vēlreiz uzsver, ka euro globālo pievilcību galvenokārt veicina dziļāka un pamatīgāk izveidota Ekonomikas un monetārā savienība, t.sk. turpmāka kapitāla tirgu savienības pilnveide.³⁹

Euro globālās pievilcības nodrošināšanai būtiska ir arī stabilas ekonomiskās politikas īstenošana euro zonā. Banku savienības izveides pabeigšana stiprinās euro zonas noturību, savukārt progress ceļā uz kapitāla tirgu savienību veicinās finanšu tirgu dziļumu un likviditāti. Tas savukārt netieši veicinās euro kā starptautiskas investīciju, finansēšanas un norēķinu valūtas izmantošanu pasaulē. Koronavīrusa (Covid-19) pandēmija izceļ šādas politikas un reformu centienu steidzamību.

³⁴ CIISI-EU izveidots ECB – augsta līmeņa foruma, ko vada ECB un kurā apvienojušās centrālās bankas, Eiropas institūcijas, būtiski FTI operatori un trešo pušu pakalpojumu sniedzēji, – paspārnē.

³⁵ Sk. ECB 2020. gada 16. novembra [paziņojumu preseī](#) "ECB paziņo par maksājumu sistēmu traucējumu neatkarīgu izvērtējumu".

³⁶ Sk. arī ECB prezidentes 2021. gada 21. janvāra [vēstuli](#) Eiropas Parlamenta loceklim Markusam Ferberam (*Markus Ferber*) par TARGET2.

³⁷ Statistikas dati par apgrozībā esošajām banknotēm un monētām pieejami [ECB interneta vietnē](#) un tiek aktualizēti aptuveni katru mēneša 14. darbadienā.

³⁸ Sk. [Pētījumu par patērētāju maksāšanas paradumiem euro zonā](#), ECB, 2020. gada decembris.

³⁹ Sk. [The international role of the euro](#) ("Euro starptautiskā loma"), ECB, Frankfurte pie Mainas, 2020. gada jūnijs.

Runājot par rezolūcijā pausto aicinājumu turpināt auglīgo sadarbību ar tām dalībvalstīm, kuras nav pievienojušās euro zonai, ECB un nacionālās centrālās bankas cieši sadarbojas ECBS ar svarīgāko mērķi, lai visas dalībvalstis, uz kurām neattiecas izņēmums, piedalītos Ekonomikas un monetārās savienības trešajā posmā. Atspoguļojot Savienības, tās dalībvalstu un ECB un nacionālo centrālo banku kopīgos centienus, euro zona turpinājusi paplašināties un šobrīd tajā ir 19 dalībvalstis. Bulgārija un Horvātija 2020. gadā pievienojās valūtas kursa mehānismam (VKM II), kas ir priekšnoteikums konverģences kritēriju izpildei pirms euro ieviešanas, kā noteiks Līgumos.

7. Institucionālie jautājumi

Runājot par rezolūcijā paustajiem ieteikumiem vēl vairāk uzlabot ECB pārskatbildības pasākumus, ECB uzskata, ka pašreizējie pārskatbildības pasākumi ir efektīvi un ir gatava turpināt apspriedes ar Eiropas Parlamentu par veidiem, kā nodrošināt efektīvu pārskatu sniegšanas pienākuma izpildi. ECB norāda, ka saskaņā ar Līguma noteikumiem tās galvenais pienākums ir sniegt pārskatus Eiropas Parlamentam, bet reizēm tā arī iesaistās viedokļu apmaiņā ar valstu parlamentiem. Attiecībā uz Eiropas Parlamenta aicinājumu noslēgt iestāžu nolīgumu, lai formalizētu un papildinātu pašreizējo pārskatbildības praksi, jebkuras pārmaiņas jābalsta uz ES primārajiem tiesību aktiem, kuros skaidri noteikti ECB pārskatu sniegšanas pienākumi, jāievēro centrālo banku neatkarības princips un pārmaiņām jābūt pietiekami elastīgām, lai reaģētu uz pieprasījumu pēc ECB darbības izvērtēšanas šobrīd un nākotnē.

Pilnībā īstenoti Eiropas Parlamenta aicinājumi ieviest papildu caurredzamību attiecībā uz interešu konfliktiem, kā arī uzlabot ECB trauksmes cēlēju politiku. ECB ievērojami uzlabojusi caurredzamības un pārskatbildības līmeni, publicējot visu augstākā līmeņa amatpersonu interešu deklarācijas un Ētikas komitejas atzinumus⁴⁰, kas ietver ne tikai ECB augstākā līmeņa amatpersonu faktiskos, bet arī potenciālos interešu konfliktus un pēcnodarbinātības pasākumus. ECB 2020. gada oktobrī pieņēma uzlabotu trauksmes cēlēju regulējumu, t.sk. ieviešot viegli lietojamu un anonīmu trauksmes celšanas rīku, kā arī stingrus noteikumus, lai aizsargātu trauksmes cēlētus pret atbēdības draudiem. Šis regulējums ir saskaņots ar ES trauksmes cēlēju direktīvu⁴¹ un attiecināts uz visām ECB augstākā līmeņa amatpersonām.

⁴⁰ Sk. Ētikas komitejas atzinumus.

⁴¹ Sk. ECB 2020. gada 20. oktobra lēmumu, ar ko groza Eiropas Centrālās bankas darbinieku noteikumus attiecībā uz trauksmes celšanas rīka ieviešanu un uzlabo trauksmes cēlēju aizsardzību (ECB/2020/NP37) un Eiropas Centrālās bankas 2020. gada 27. oktobra Lēmumu (ES) 2020/1575 par novērtējumu un turpmākiem pasākumiem saistībā ar informāciju par pārkāpumiem, par kuriem ziņots, izmantojot trauksmes celšanas rīku, ja iesaistītā persona ir augsta līmeņa ECB amatpersona (ECB/2020/54). Jaunais trauksmes cēlēju regulējums atbilst ES trauksmes cēlēju direktīvai un tās pamatprincipiem, ieskaitot pārskatu sniegšanu Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai. ECB uzlabotajā politikā arī iestrādāts īpašs process ziņojumu sniegšanai par ECB augsta līmeņa amatpersonām (t.sk. visiem Padomes un Valdes locekļiem), nodrošinot vienādu aizsardzības līmeni trauksmes cēlējiem un lieciniekiem.

Runājot par rezolūcijā pausto aicinājumu garantēt tās Audita komitejas locekļu neatkarību un novērst Ētikas komitejas locekļu interešu konfliktus, ECB atgādina, ka Audita komitejas pilnvaras un Lēmums par Ētikas komitejas izveidi skaidri nosaka komitejas locekļu neatkarību. Padome pēdējos gados veikusi vairākus pasākumus, lai uzlabotu Ētikas komitejas un Audita komitejas neatkarību un daudzveidību. Padome 2019. gada jūlijā iecēla par komitejas locekli nevalstiskās organizācijas galveno padomdevēju ētikas jautājumos un bijušo Starptautiskā Valūtas fonda ētikas padomnieci. Nesen veiktā Audita komitejas pilnvaru pārskatīšana⁴² vairākos aspektos uzlabo tās locekļu neatkarību un objektivitāti, piemēram, ieviešot nosacījumu, ka ārējiem locekļiem jāiesniedz interešu deklarācija, kā arī paplašinot to locekļu loku, uz kuriem šī prasība attiecas. Pārskatītās pilnvaras nosaka, ka vismaz viens ārējais loceklis jāizraugās no personām, kas iepriekš nav ieņēmušas amatus Eurosistēmā. Vienlaikus ECB uzskata, ka ir būtiski, lai starp abu komiteju locekļiem atrastos arī ECB bijušās augsta līmeņa amatpersonas, jo to pieredze un dziļās zināšanas par ECB institucionālo struktūru, uzdevumiem un pienākumiem un darbības jomām ir nenovērtējami aktīvi, identificējot faktiskos un potenciālos riskus un/vai interešu konfliktus.

Attiecībā uz rezolūcijā minēto ECB komunikācijas politiku, ECB norāda, ka esošā regulējuma ietvaros notika divpusējas sarunas ar ECB novērotājiem, t.sk. galvenajiem ekonomistiem un pētījumu vadītājiem, attiecībā uz pastāvošajiem nodrošinājumiem, un tās tika publiskas ar regulāro dienaskārtības publikāciju starpniecību. Mijiedarbība ar privāto finanšu sektoru sniedz ECB papildu ieskatu un izpratni par tirgiem un tādējādi sniedz ieguldījumu ECB monetārās politikas nostājas veidošanā. Šāda mijiedarbība tādējādi palīdz ECB pildīt savu uzdevumu euro zonas iedzīvotāju labā. Lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību stingrākajiem caurredzamības un pārskatatbildības standartiem, ECB izveidojusi stabilu regulējumu mijiedarbībai ar privātā sektora pārstāvjiem. ECB Ētikas kodekss un ārējās komunikācijas pamatprincipi skaidri nosaka apstākļus, kādos notiek šāda mijiedarbība.⁴³ Sarunas ar galvenajiem ekonomistiem un finanšu iestāžu analītiķiem notika šā regulējuma ietvaros un tika pilnībā publiskas ar regulāro dienaskārtības publikāciju starpniecību. Šobrīd šādas sarunas netiek veiktas pēc Padomes preses konferences. ECB regulāri pārskata savu komunikācijas politiku un praksi, lai pēc iespējas uzlabotu tās efektivitāti, vienlaikus vienmēr saglabājot caurredzamību. Šajā nolūkā tiek pārvērtēts arī šajā rezolūcijā minēto sarunu formāts.⁴⁴

EBC atzinīgi novērtē Eiropas Parlamenta aicinājumu sīkāk informēt par sociālajiem un darba ņēmēju, kā arī pārvaldības jautājumiem, atzīstot nefinanšu informācijas caurredzamības, kā arī šādu datu labākas kvalitātes un pieejamības nozīmīgumu. ECB kopš 2010. gada atklājusi visaptverošu vides datu kopumu un mērķus, kas noteikti vides deklarācijā, kuru sagatavo saskaņā ar ES

⁴² Sk. Audita komitejas pilnvaras, ECB, 2020. gada decembris.

⁴³ Attiecībā uz ECB Ētikas kodeksu sk. Eiropas Centrālās bankas augsta līmeņa amatpersonu ētikas kodeksa 8. pantu un ECB Augsta līmeņa Eiropas Centrālās bankas amatpersonu ārējās komunikācijas pamatprincipus.

⁴⁴ Sk. arī ECB prezidentes 2021. gada 21. janvāra vēstuli Eiropas Parlamenta loceklim Makmanusam (*MacManus*).

Vides vadības un audita sistēmu (EMAS)⁴⁵ un publicē katru gadu. Kopsavilkums par sniegumu vides aizsardzības jomā iekļauts arī ECB gada pārskatā. ECB 2021. gadā uzsāka darbu pie esošās vides pārskatu sniegšanas sistēmas paplašināšanas, lai iekļautu ekonomiskos, pārvaldības un sociālos jautājumus, ņemot vērā ES Direktīvas 2014/95/ES par nefinanšu informācijas atklāšanu (NFRD)⁴⁶ prasības un papildu vadlīnijas. ECB mērķis ir 2022. gadā sākt publicēt informāciju, kas saistīta ar ilgtspēju attiecībā uz ECB sniegumu 2021. gadā. Pāreju uz visaptverošu ilgtspējas regulējumu un pārskatu sniegšanu atbalstīs arī ECB jaunais klimata pārmaiņu centrs.⁴⁷ Turklāt ECB kā novērotāja organizācija piedalījās Eiropas Laboratoriju projekta darba grupas sagatavošanās darbā iespējamo ES nefinanšu pārskatu sniegšanas standartu izstrādē, ko pilnvaroja Eiropas Komisijas Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēju grupa.

Runājot īpaši par informācijas sniegšanu par sociālajiem un darba ņēmēju jautājumiem, ECB gada pārskatā jau sniedz attiecīgo informāciju un galvenos datus. ECB gada pārskatā iekļauta informācija par darbaspēka sastāvu, notiekošajām līderības programmām, darbinieku karjeras un profesionālās attīstības sistēmu un daudzveidības un iekļaušanas iniciatīvām, lai stiprinātu un veicinātu iekļaušanas kultūru ECB.⁴⁸ Pēdējos gados komunikācija galvenokārt vērsta uz pasākumiem lielāka dzimumu līdzsvara sasniegšanai ECB, t.sk. uz jauno dzimumu līdzsvara stratēģiju 2020.–2026. gadam, kā arī pasākumiem, kas veikti, lai veicinātu ietverošu rīcību sadarbībā ar ECB daudzveidības tīkliem. Lai sniegtu turpmāku informāciju par sociālajiem un darba ņēmēju jautājumiem, pieturoties pie NFRD aplūkotajiem ieteikumiem, ECB plāno īstenot līdzīgu pieeju informācijas sniegšanai par jauno karjeras izaugsmes sistēmu, kuru ievieša 2020. gada sākumā, t.sk. tās galvenajām iezīmēm (vispārēji lomu profili, horizontālā mobilitāte un personāla iekšējā atlase, jaunu karjeras virzības pasākumu ieviešana utt.). Detalizētāka informācija tiks sniegta arī par labklājības jautājumiem, sniegumu un karjeras izaugsmi, daudzveidības politiku un vienlīdzīgām iespējām ECB, kā arī par jaunām darba metodēm nākotnē pēc pandēmijas.

ECB pieņem zināšanai atsaucēs rezolūcijā uz dzimumu līdzsvara trūkumu ECB Valdē, kā arī rezolūcijā pausto aicinājumu dalībvalstīm turpmākajos priekšlikumos izraudzīto kandidātu sarakstiem un iecelšanai amatā aktīvi virzīties uz dzimumu līdzsvara panākšanu. ECB Valdes locekļu iecelšanas process noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 283. panta 2. punktā un Protokola par Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem 11.2. pantā.⁴⁹ Pārmaiņas saistībā ar to, kā Līgums tiek īstenots attiecībā

⁴⁵ ECB ikgadējā vides deklarācija publicēta [ECB interneta vietnē](#).

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra [Direktīva 2014/95/ES](#), ar ko groza Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz noteiktu lielu uzņēmumu un grupu nefinanšu un daudzveidības informācijas atklāšanu (OV L 330, 15.11.2014.).

⁴⁷ Sk. ECB 2021. gada 25. janvāra [paziņojumu preseī](#) "ECB izveido klimata pārmaiņu centru".

⁴⁸ Informāciju par sociālajiem un darba ņēmēju jautājumiem sk., piemēram, ECB 2019. gada pārskata [12.1. sadaļā](#).

⁴⁹ ECB Valdes locekļus saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes ieteikumu pēc konsultēšanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālās bankas Padomi ieceļ Eiropadome.

uz ECB Valdes locekļu atlases procesu, ir jautājums, kas attiecas uz Padomi un Eiropas Parlamentu.

Lai gan ECB nevar ietekmēt tās Valdes sastāvu, tā apņēmusies uzlabot dzimumu līdzsvaru organizācijā, īpaši ar kopš 2013. gada īstenoto pasākumu un noteikto mērķu palīdzību. Šo iniciatīvu rezultātā ECB būtiski pieaudzis sieviešu īpatsvars vadības līmeņa amatos.⁵⁰ ECB 2020. gada maijā paziņoja par jaunu stratēģiju, lai turpmāk uzlabotu visu līmeņu darbinieku dzimumu līdzsvaru.⁵¹ Šī politika definē procentuālos mērķus, pievēršot uzmanību ikgadējam jaunus un vakantos amatos iecelto sieviešu īpatsvaram, kā arī vispārējās nodarbināto sieviešu īpatsvara mērķus dažādos algas līmeņos. Noteiktais mērķis ir līdz 2026. gadam palielināt sieviešu īpatsvaru dažādos līmeņos par 36% līdz 51%. Tos papildina turpmāki pasākumi dzimumu līdzsvara veicināšanai, kas tiks ieviesti, sākot ar 2021. gadu.

⁵⁰ 2019. gada beigās 31% augstākā līmeņa vadītāju bija sievietes (2012. gada beigās – 12%). Turklāt 2019. gada beigās sieviešu īpatsvars visu ECB vadītāju vidū bija pieaudzis līdz 30% (2012. gada beigās – 17%). Kopumā sieviešu īpatsvars ECB darbinieku vidū 2019. gada beigās bija 45% (2012. gada beigās – 43%).

⁵¹ Sk. ECB 2020. gada 14. maija [paziņojumu preseī](#) "ECB paziņo par jauniem pasākumiem, lai uzlabotu nodarbināto sieviešu īpatsvaru".